

**TL üç günde
yüzde 9
değer kazandı**

6'da

Türk Lirası son üç günde yüzde 9 değer kazandı

Ekonomi yönetimindeki değişimin ardından Cumhurbaşkanı'nın faiz artırım konusunda net sinyal vermesiyle TL dün de değer kazandı. Böylece son üç günde TL dolara karşı yüzde 9.3 oranında değerlendirildi. Gelişmeler sonrası döviz hesaplarında çözülme mi oldu, faiz artırım öncesi döviz mi satıldı yoksa para girişi mi oldu?

RECEP ERÇİN

DÖVİZ kurlarındaki yukarı yönlü gelişim önlenemeyince örtülü faiz artırımları gündeme geldi. Ancak bu yöntem kurdaki ateşi düşürmekten ziyade hem sıkılaşma yoluyla kredi faizlerini yükseltti hem de kurda herhangi bir fren işlevi görmedi. Geçen hafta yabancı kuruluşlarca yapılan analizlerde dolar kuru için 9 TL tahminleri notlara düştü. Aydınlik sayfalarında sizlerle paylaştık. Yeni Ekonomi Programında 2020 için öngörülen 6.92 TL'lik ortalama dolar kuru için 8.40-8.50 TL seviyelerine kadar tahammül edilebilirdi. Ancak kur bu seviyeleri çok kısa zamanda aşarak geçen hafta itibarıyla 8.54 TL'ye kadar yükseldi. İşte tam bu noktada alarm zilleri çalmaya başladı. Zaten son üç aydır ISO İmalat Sanayi PMI verilerinde ve Merkez Bankası'nın açıkladığı reel kesim iktisadi yönelim anketinde maliyet artışlarının oldukça hızlı olduğu görülmüştü. Kurda kritik eşiklerin aşılması sonrası müdahalenin geleceği geçen haftanın başından kesinleşmişti.

RİSK PRİMİNDE SERT DÜŞÜŞ

Ancak müdahale ani ve çok bir faiz artırım şeklinde değil ekonomi yönetiminin tepesinin değiştirilmesi yöntemiyle oldu. Belki de böylece yüksek miktarda bir faiz artırımını yerine siyasi adımlarla, gelen topu göğüsle yumuşatma ve sonrasında daha düşük miktarda bir faizle piyasaya yön verme amacı güdüldü. Bunu ancak 19 Kasım'daki para politikası kurulu toplantısında anlayabileceğiz. Hem Mer-

kez Bankası Başkanı değişimi hem Hazine ve Maliye Bakanı değişimi hem de Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın dün faiz konusunda verdiği "Faizlerin en azından enflasyon seviyesinde tutulma mecburiyeti bu konuda verdiğimiz mücadeleyi zora sokuyor" mesajıyla 19 Kasım'a kadar süre kazanılmış oldu. Geçen hafta cuma günü 8.51 TL olan dolar kuru dün bu haberin yazıldığı saatlerde 7.8349 TL'ye kadar geriledi. Cuma günü kapanışta 0.1167 dolar olan 1 TL, dün 0.1276 dolara kadar yükseldi. Buna göre son üç işlem gününde TL dolar karşısında yüzde 9.34 oranında değer kazandı. Türkiye'nin kredi risk primi CDS'ler 415 baz puanına kadar düştü. CDS'ler bir dönem 600'e doğru ilerliyordu. CDS'lerin düşmesi Türkiye'nin daha uygun faizle borçlanabilmesi demek.

AKTİF RASYOSU KALKAR MI?

Türk lirasındaki bu denli değer kazancının nedeni sadece beklentilerdeki değişimle açıklanamaz. Biden'ın seçilmesi ve yeni teşvik paketinin bekleniyor olması sonucu gelişen piyasa ekonomilerine para akışı olduğu yönünde gelişmeler var. Önceki gün yayınlanan habermizde Uluslararası Finans Enstitüsü'nün Başekonomisti Robin Brooks'un faiz ve sermaye akımları konusundaki mesajını sizlere aktarmıştık. Dün de BloombergHT'de yer alan MSCI'nin, Kasım 2020 yarıyılı endeks değer-

Dokuz ayda 42 milyar dolar rezerv gitti

EYLÜL aya ilişkin dün Merkez Bankası tarafından açıklanan ödemeler dengesi raporunda ekonominin dokuz aylık işlemler tablosu netleşti. Eylülde cari işlemler açığı 2.4 milyar dolar oldu.

Prof. Dr. Hayri Kozanoğlu sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda do-

kuz aylık dengeyi şöyle özetledi: "27.973 milyar dolar cari açık verilmiş, 4.479 milyar dolar borç ödenmiş-para çıkmış, 10.154 milyar dolar net hata noksandan eksi bakiye verilmiş, Tüm bu döviz kayıpları 42.364 milyar dolar rezerv erime-siyle karşılanmış."

lendirmesinde Global Small Cap endeksleri içinde yer alan Türkiye endeksine 12 hisseyi dahil etmesi Türk varlık portföyüne yatırımcı ilgisini artıracak bir gelişme. Bunun yanında dün Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK), bankaların yurt dışı yerleşiklerle olan döviz SWAP, forward, opsiyon ve diğer benzer türev işlemlerinin toplam tutarına önceden getirilen limitleri esnetti. Tera Yatırım Ekonomisti Enver Erkan şöyle yorumladı: "Böylece, yurt dışı yerleşiklere uygulanan Türk lirası bacaklı işlemlerde özkaynak sınırlamasında bir normalleşme daha yapılmış oldu. Bankaların yabancılarla yaptıkları türev işlemler açısından rahatlama getiren bu normalleşme adımı, piyasadaki sıkışan likiditenin gevşemesi anlamında da yararlı olacaktır." Uzmanlar, bu adımlar sonrası bankalara uygulanan aktif rasyosu kriterinin kaldırılması ve para politikasında da karmaşık koridor yönteminden haftalık repo faizi ile fonlamaya geçilmesinin öngörülebilirliği artıracığını söylüyor.

ÇÖZÜLMEDE ALTIN ETKİLİ Mİ?

Elbette bütün bu gelişmeler yaşanırken salı günü itibarıyla Merkez Bankası'nın ağırlıklı

ortalama fonlama faizi de yukarı yönünü sürdürdü. Oran yüzde 14.29'a çıkarıldı. TL'nin değerlendirildiği şu üç günde yukarıda ifade ettiğimiz üzere ilk yere bir döviz girişi mi oldu? Yoksa verilen mesajların etkisini piyasada göstermek için yine arka kapıdan döviz mi satıldı? Veya yurt içinde yerleşik kişiler faiz artırım öncesi döviz hesaplarında bir miktar çözülme mi gittiler. Elbette aşı haberiyle birlikte ons altın fiyatlarının geri gelmesine ilaveten döviz kurlarındaki gerileme de iç piyasada altın fiyatlarını dramatik şekilde aşağı çekti. Buradan da bir miktar çözülme geldiği su götürmez. Avrupa'nın önde gelen finans şirketlerinden Societe Generale de dün dolar/TL ve avro/TL'de kısa spot pozisyon tavsiye etti. BloombergHT'nin haberine göre, stratejist Phoenix Kalen tarafından kaleme alınan raporda kurum, dolar/TL'de 6.92 seviyesini hedefliyor; zarar kes seviyesi de 8.31 olarak belirlendi. Avro/TL hedefi 8.13 olurken zarar kes seviyesi 9.75 oldu. Raporda, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Merkez Bankası'na destek, serbest piyasa ve acı reçete vurguları ile Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan'ın piyasa dostu politikalara yönelik mesajına atıfta bulunuldu. Raporda ayrıca 19 Kasım'da 400 baz puan faiz artışı beklendiği kaydedildi.

Armatür sektörü, tarihinin en parlak dönemini yaşamaya hazırlanıyor

1984 yılında yüzde 100 özsermaye ile kurulan TURAŞ Gaz Armatürleri Sanayi ve Ticaret AŞ'nin ikinci kuşak yöneticisi olarak 2017 yılından bu yana, şirketin yönetim kurulu başkanlığını yürütmekte olan Gökhan Turhan, Armatür Derneği'nin kurucu başkanı olarak, derneğin son 1,5 yıldaki faaliyetlerine ve önümüzdeki dönemine ilişkin ayrıntılı değerlendirmelerde bulundu. Armatür sektörünün önümüzdeki dönemde tarihinin en parlak dönemini yaşamaya hazırlandığını belirten Gökhan Turhan, bunun gerçekleşebilmesi için tüm sektör paydaşlarının dikkat etmesi gereken noktalara da vurgu yaptı. Aynı zamanda kültürel mirasımızın korunması ve gelecek nesillere aktarılmasına büyük önem veren bir koleksiyoner olan Turhan'ın, 2006 yılından bu yana Osmanlı döneminin çeşitliliğini ve estetiğini yansıtan mutfak malzemelerini toplayarak Ayasofya Camisi'ne bağlı, 1200'den fazla kayıtlı envanterden ve 5000'den fazla çalışma eserinden oluşturduğu geniş bir koleksiyonu bulunuyor.

Bundan yaklaşık 1,5 yıl önce kurucu başkanı da olduğunuz Armatür Derneği faaliyetlerine başladınız. Bu 1,5 yıllık süreci

ve armatür sektörünü nasıl değerlendiriyorsunuz?

Armatür sektörü olarak, kadim bir sektör olduğumuza inanıyorum. 2000 yıldan daha evvel Anadolu'da yalnızca suda kullanılan açma kapama sistemleri günümüzde hayatımızın her alanında kullanılıyor. Musluk dediğimiz bu açma kapama sistemleri sektörümüzü oluşturuyor. Bizler de sektörün ilk ve tek derneğiyiz. Armatür Derneği olarak; armatür, valf, musluk, tesisat ekipmanları ve vana sanayicilerini temsil ediyoruz. Yeni bir dernek olmamıza rağmen sektörün çoğunluğunu temsil etmeye başladık. E&Y ve **İstanbul Sanayi Odası** iş birliği ile sektör raporumuzu çıkartıyoruz. Buradan gelecek bilgiler sonrasında stratejilerimizi, nerelerde yer almamız gerektiğini, sektörün bizlere ne vaat ettiğini ve şuan ki durumumuzu çok daha net anlayabileceğiz.

Kurucu Başkanı olduğum Armatür Derneği altında, 35 üyemiz ve sektörümüze ait 65 adet GTİP kodu bulunuyor. Bir araya gelmek çok zor ama bir araya gelince de büyüme potansiyeli artıyor. Buna örnek olabilecek çok sektör var. Rekabet değil rekaberlik yapmışlar. Sektör olarak 4 milyar dolar bir büyüklüğümüz, 1,5 milyar dolar ihracat, 1 milyar dolar iç piyasa hacmimiz ve 1,5 milyar dolar civarı da ithalatımız bulunuyor. 10.000'e yakın

çalışanımızla katma değerli ürünler üretiyoruz. Ortalama kg. satış fiyatımız 10 dolar/kg. diyebiliriz. Dünyada ise sektör büyüklüğümüz 110 milyar dolar olarak biliniyor. Bizlerin pazar payı sadece 2,5 milyar dolardır. Yani daha alacağımız çok pay ve yol var.

Armatür sanayinde istihdamda da 2010 yılından sonra önemli bir artış yaşandı. 2010 yılında 7.745 olan toplam çalışan sayısı 2019 yılında 9.950'ye yükseldi. İnşaat sektöründe, beyaz eşya sektöründe, yangın sistemlerinde, sulama sistemleri, petrol ve gaz tesisleri, ısıtma-soğutma sistemlerinde ve sanayi makineleri gibi birçok sektörde varız. Mikro ve makro ölçekli ürünler ve orta-üst teknolojinin yer aldığı sektörlerimiz ve ürünlerimiz mevcut.

Armatür sektörünün bu dönemdeki ihracat ve büyüme rakamlarından bahsedebilir misiniz?

Sektör olarak ilk çeyrekte Q1 gerçekleştirdiğimiz ihracat: 472 milyon dolardır. Dünyadaki değişimlerin 2020-2021'de sektörümüze büyüme olarak yansıyacağını ve Türk sanayisinde teknolojiye yapılan yatırımlarla dünyadan alacağımızın payın artacağını düşünüyoruz. Büyüme, yeni pazarlar kadar yeni ürün/üretim sistemi/tedarik zinciri kurmakla da gerçekleşiyor.

Bu sebeple doğa yeni pazarları almak son derece önemli. Bu kapsamda bizler de Güney Amerika, Asya Pasifik, Sahra Altı Coğrafya, Avrupa ve Amerika Kıtası pazarlarının gittikçe artan bir öneme sahip olacağını bilerek çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Yükselen döviz kurlarının özellikle ithalat gerçekleştirdiğiniz alanlara etkilerinden bahsedebilir misiniz?

Pandemi dönemi ile alınan son ekonomik tedbirler, para basılması, KGF destekleri gibi konular sonrasında enflasyon ve kur değişiklikleri elbette ki kaçınılmazdı. Döviz kurunun artması ve bu şekilde ihracatın daha karlı hale geleceği beklentisinde olan biz sanayiciler, döviz kurundaki bu

Söyleşi

Kasım, 2020

hızlı yükseliş ve ardından gelebilecek olan hızlı düşüşün etkisini çok çabuk hissedebiliriz. Döviz kurlarındaki artış ile birlikte elbette ihracattaki rekabet gücümüz artacaktır. Ama döviz kuru artışları ihracatta tek başına etkili olmaz. Bu nedenle ihracatçılara sürekli artan döviz kurları değil istikrarlı kur ve ortam gereklidir. Döviz kuru eğer sabitlenecekse ve istikrarlı olması sağlanacaksa da olması gereken değerde sabitlenmelidir.

Ülkemizde ihracat ağırlıklı olarak euro, ithalat ise dolar ile yapılmaktadır. Ayrıca ithalatın büyük bölümü ham maddelerden oluşurken ihracatımızda da tüketim mallarının payı fazladır. Böylece Türkiye dolar ile ithal ettiği ham maddeleri kullanarak ürettiği tüketim mallarını euro ile ihraç eden bir ülkedir. Dış ticaretteki bu yapı döviz paritesindeki değişimlerin Türkiye'nin ihracatını reel olarak etkilemesini gündeme getirmektedir. Euronun dolar karşısında değer kazanması, ithal girdiler yoluyla maliyetleri azaltarak, ihracatı teşvik edebilecek bir gelişmedir. Alaşımli paslanmaz maddemiz Türkiye'de üretilmiyor ve ithal ediliyor. Bir de bu ürünlere ek gözetim vergileri geliyor. Ya da Türkiye'de üretilmeyen ara ürünlere de vergi geliyor. Bu sebeple yerli paslanmaz ham madde imal eden ve arkasında devlet desteği olan firmalara ihtiyaç var. Bu birçok sektörün ham maddesi olan paslanmazın Türkiye'de üretiliyor olması ülkemize çok ciddi değer katacaktır.

Türkiye'nin henüz yeni yeni pandemi süreciyle birlikte adım atmaya başladığı e-ihracat hakkında neler söylemek istersiniz?

Öncelikle e-ihracatı standart ihracattan farklı tutmak gerekiyor. Türkiye'nin e-ihracatta Amerika, Çin, Japonya, Almanya gibi ülkelerin oldukça gerisinde olduğunu biliyoruz. Trademap.org verilerine göre; Çin dünyanın en büyük ihracatçısı konumunda, 2019 yılında dünya genelinde yaptığı ihracat: 2.5 trilyon dolar civarında ve yüzde 25'i de e-ihracattan geliyor. Amerika'nın ise 1 trilyon 650 milyar dolarlık ihracatının yüzde 15 civarında bir kısmı e-ihracattan geliyor. Almanya'nın geçen yıl dünya geneline yaptığı ihracat verisi ise 1 trilyon 500 milyon dolar olup, yüzde 15'i yine e-ihracattan oluşuyor. Yunanistan'da bile 36 milyar dolar ihracatın yüzde 16'sı e-ihracattan girerken; Türkiye'nin 2019

yılında dünya genelinde ihracatının 180 milyar 468 milyon dolar olduğunu, fakat e-ihracatın bunun içindeki payının 2 yüzde 1 (yüzde 0.5) civarında olduğunu biliyoruz. Türkiye'de e-ihracat ile ilgili verilerin ayrıştırılması sağlıklı değil, gümrüklerde bu sorgulamanın yapılması gerekli, gençler İngilizce sorunu sebebiyle e-ihracattan çekiniyorlar.

E-ihracat sınır tanımıyor, ülke tanımıyor, marka tanımıyor. Adaletli bir sistem. Çalışanın, başarılı olanın yanında bir sistem. Marka ve bilinirlik, menşei ikinci planda. Öncelikle hız ve ulaşılabilirlik ön planda. Konunun devlet politikası haline getirilerek bütünlük içinde ele

alınması gerektiğini düşünüyorum. Bazı e-ihracat sitelerinde ihaleler oluyor. Online sistemler burada çok önemli... İki ay önce dernek olarak ilk sanal B2B'mizi gerçekleştirdik. Bu çok e-ihracat olmasa da sanal bir buluşma. Biz Turaş olarak 20 gün içerisinde bir satış gerçekleştirebildik. Brezilya'dan hiç tanımadığımız bir firmaya ürün sattık. E-ihracat için devlet destekleri daha da artmalı. Evet e-ticarete destek var ama e-ihracata da destek çıkmalı. Bu konuda TİM çatısı altında yeni bir birlik oluşturabiliriz. Pazar payımızı arttırabiliriz.

Yeni normalde Çin'e bağımlılığı azalan ülkelerden sektör olarak ne kadar pay almayı

hedefliyorsunuz ve bunun için ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?

Covid-19 salgını ile tüm dünya; sanayide girdi ve nihai ürünlerde Çin'e olan yüksek bağımlılığın yarattığı sıkıntıları yaşadı. Bu nedenle Covid-19 sonrası yeni normalleşme döneminde Çin'e olan bağımlılığın azaltılması hedefleniyor. Bu çerçevede tüm sanayi ürünlerinde tedarik zincirleri yeniden yapılanacaktır. Çin'e alternatif tedarikçilerin payları artacaktır. Armatür sanayinde de benzer eğilimlerin yaşanmasını bekliyoruz. Çin hemen tüm ürünlerde dünyanın en çok ihracat yapan ülkesi. Çin'e olan bağımlılığın azaltılması halinde diğer ülkelerin ihracat payı genişleyecektir ve Çin'e olan bağımlılığın azaltılması haricinde Çin iç pazarında da yer alınabilir. Türkiye, armatür sanayi olarak ihracat payını artırma potansiyeline sahip. Ancak burada bu potansiyele sahip çok sayıda gelişen ülke bulunuyor. Orta Avrupa ülkeleri, Hindistan, diğer gelişen Asya ülkeleri, Meksika ve Brezilya bu ülkelerin başında geliyor. Bu nedenle Türkiye potansiyelini değerlendirmek için rekabet gücünü iyileştirmeli.

Yerli ve milli üretime yönelmesinin önemi hakkında neler düşünüyorsunuz? Sizde projelerde kullanılan ürünlerin yerli üreticilerden alınması konusunda neler yapılmalı? Yerli malı kullanımı yasal zorunluluk olmalıdır!

Yeni normal sürecine uyum sağlanırken beklendiği gibi kademeli toparlanmanın gerçekleşmesi halinde, Türkiye armatür sanayi olarak öncelikle yerli ve milli üretim için planlamalar yaparak sanayinin rekabet gücünü ve yetkinliklerini arttırmaya yönelik faaliyetlerde bulunmalıyız. Mesela Karadeniz'de çıkartılan milli gazın tüm aşamalarında ithal ürünler mi kullanılacak yoksa milli ürünler mi? Ya da Akkuyu Nükleer Santrali'nde kullanılacak vanalar, Türk malı mı olacak? Bunlar soru işaretidir olmamalı veya temennide kalmamalıdır. Çizilen projelerde yerli malı kullanılması gerektiği konusu projecilere mutlaka bildirilmelidir. Eğer yerli malı olmayacak ise de mutlaka yerli-yabancı ortaklık sağlanmalıdır.

Pandeminin ilk dönemlerinde bu krizin ekonomik anlamda bir fırsata çevrile-

bileceğini söylemiştim. Şimdi tamda bu aşamadayız. Çin'e alternatif olarak özellikle Avrupa ülkeleri taleplerinde, Türkiye yer kapı diyebiliriz. Tüketiciler, nihai kullanıcılar ve ara mamul kullanıcıları kullandıkları ürünlerde Made in Turkey görmek istiyorlar. Mesela; şu anda gündemimizde olan milli gaz bizim sektörümüze doğrudan bir ivme kazandırabilir. Cari açığımızın en büyük sebebi olan enerjiyi artık ithal etmeyecek oluşumuz bize büyük katkı sağlayacaktır. Bu gazı milli araçlarımızla bulduk, bundan sonra çok büyük teknoloji ve maliyetlere ihtiyaç var. Bu aşamada milli olan gazın çıkarılmasında ve dağıtılmasında da kullanılacak araçların milli ve yerli olması yerli gaz kadar önemlidir. Biz Armatür, Valf, Musluk, Tesizat Ekipmanları ve Vana Sanayicileri Derneği olarak devletimiz tarafından verilebilecek teşviklerle birlikte tüm çalışmalara tedarikçi olmaya hazırız.

Bu dönemde sektör olarak yöneldiğiniz ileri teknoloji yerli ürünlerden bahsedebilir misiniz? Sağlık ve hijyen konusunu sektörünüz açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

Pandemi ile bazı firmalar yarım çalıştı, durmadan devam edenler de oldu; ama yüksek zarar alan olmadı. 75 günlük bir durulmadan sonra haziran ayında işler yeniden düzene girdi. Kademeli bir iyileşme yaşıyoruz. Tam v olmasa da u şeklinde tekrar bir geriye dönüş yaşadık. Bunu VIX Korku Endeksinde de görebiliriz. Dünya ve Türkiye ekonomisi giderek hızlanan bir dönüşüm içinde bulunuyor. Bu dönüşümün itici güçleri de başta teknolojik ilerlemeler olmak üzere, iklim değişikliği, sürdürülebilirlik, demografik eğilimler ve jeopolitik gerginlikler gibi unsurlar. Ticari yapılarda, genel kullanım alanlarında tercih edilen fotoselli ürünler evlerde, kamu binalarında, askeriyelerde ve özellikle okullar, hastaneler gibi alanlarda da tercih edilmelidir. Fotosel sistemi ile el değmeden çalışan fotoselli lavabo ve eviye bataryaları kullanıcılarına hijyen sağlamakta ve bu yeni nesil ürünler akıllandıkça verimlilik artışları sağlanmakta, ürünlerden geçen akışkanların miktarı da sensör sistemleri ile kontrol altında tutulabilmekte ve tasarrufu arttırmaktadır. Pazardaki ürünlerin yeni teknolojik ürünlerle yer değiştirecek olması da pazardaki talebi arttıracaktır. Sağlık ve hijyen konusu, armatür sektörünü yakından ilgilendiriyor, buradaki

fırsatı hızlandırılmış süreçte karlılığa çevirebiliriz.

Fotoselli ürünlerde ne kadar artış yaşandı? Kamu ve özel kuruluşlar dışında bireysel kullanım alanında bir artış söz konusu diyebilir miyiz?

Covid-19'dan dolayı bu yıl fotoselli ürünlerde yüzde 150 - yüzde 200 arası bir satış artışı yaşandı. Yani bu da önceki yıllara göre 2 kat kadar bir artış anlamına geliyor. Ürünlere özellikle resmi dairelerden, belediyelerden ve okullardan talep söz konusu. Özel sektörlere bakıldığında ise yeme-içme sektöründen fazlasıyla talep alınıyor. Bireysel kullanım için göze çarpan bir artış yok.

Fotoselli ürünlerin içeriğinde kullanılan sistemler, genelde Çin' den ithal ediliyor. Zamanında bu sistemlerin tedarikini sağlamayan üreticiler bu dönemde piyasadan ürünü bulmakta sıkıntı yaşıyorlar. Covid-19 salgınının yarattığı koşullar, armatür sanayinin müşterileri olan sektörleri olumlu ölçüde etkileyecektir. Özellikle artan sağlık ve hijyen ihtiyacı nedeni ile içme suyu, kullanma suyu, atık su ve kanalizasyon alanlarındaki yatırımlar olumlu etki yaratabilecektir. Küresel ölçekte rekabet, ürünlerden çok üretim sistemleri arasında olmaya başlamıştır. Akıllı ürünler giderek rekabetin ana unsuru olmaya başlamıştır. Üretimde yeni malzemeler, alaşımli metaller ve kompozit malzemeler kullanılmakta, bunlar ürünlerin mekanik ve kimyasal ömürlerinin uzamasını sağlamaktadır.

İmalat sanayinde artan rekabet karşısında müşteriler üreticilerden kendileri için tasarlanmış, inovatif çözümlere ve yazılım altyapılarına sahip ürün ve ürün sistemleri talep etmektedirler. Akıllı ürünler, planlanabilir, uzaktan erişilebilir ve kontrol edilebilir ürünler; üretim sistemi içinde diğer makineler ile iletişim içinde olunması da satın almada aranan özellikler olarak öne çıkmaktadırlar. Özellikle akıllı ürünler ile tam otomasyon içinde birbirileri ile uyumlu çalışan ürünlere yönelik talep çok daha hızlı büyüme gösterecektir.

Şu an tüm dünya olarak yeni bir dijital döneme evriliyoruz. Armatür sektörü tarafında dijitalleşmenin önemi size göre nedir?

Bu dönem bizler için de Endüstri 4.0 ve dijitalleşme dönemi olacak. Armatür sanayinde dijital dönüşüm, yüksek kalite ve nitelikli işgücü istihdamı da öncelikli hedeflerden biridir. Bu üç unsur birbirlerini tamamlıyor. Makine sanayinde dijitalleşme, tam otomasyon ve akıllı makineler süreci hızla geliştiriyor ve yaygınlaşıyor. Bu nedenle Türkiye'de armatür sanayisi de dijital dönüşüm konusuna gelişme eksenini öncelik vermektedir. Firmalarda, tüm süreçlerde dijitalleşme yanında üretilen ürünlerin de bu özelliklere sahip olması hedeflenmelidir. Dijital dönüşümün gerektirdiği bir diğer unsur ise yazılımlardır. Bu konuda da yazılım ve elektronik sektörü ile iş birliği sağlanmalıdır. Dünyaya bu şekilde daha iyi ayak uydurabilecek ve dijitalleşerek tüm paydaşlarımıza daha rahat erişebileceğiz.

İş dünyası, "Ekonomide yeni dönem"i değerlendirdi

İTO Başkanı Şekib Avdagiç:

● Cumhurbaşkanımızın verdiği mesajlar, Türkiye ekonomisine ilişkin hem yurt dışında hem yurt içinde bakışın 'kısa vadeden, orta vadeye kaymasının' da teminatı oldu.

İSO Başkanı Erdal Bahçıvan:

● Cumhurbaşkanımız Erdoğan'ın AK Parti Grup Toplantısı'nda ekonomide yeni döneme ilişkin yaptığı açıklamalar umut verici.

TİM Başkanı İsmail Gülle:

● Cumhurbaşkanımızın açıklamalarındaki serbest piyasanın korunacağına yönelik yapılan vurgu, ülkemizin gerek yatırımlarda gerekse tedarikte güvenilir bir liman olduğunu gözler önüne seriyor.

DEİK Başkanı Nail Olpak:

● Yakın dönemde finansal piyasalardaki istikrar ortamımız ile yaraları güçlü bir şekilde sararak yolumuza devam edeceğimize inanıyoruz. Bu bağlamda,

atılacak yeni adımlarla birlikte Türk lirasına olan güvenin de hızla artacağını düşünüyoruz.

MÜSİAD Genel Başkanı Abdurrahman Kaan:

● Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan tarafından ilan edilen istikrar, büyüme ve istihdam odaklı seferberlik çağrısıyla birlikte, ekonomimizde gözlenen V tipi toparlanmanın hızlanacağına inanıyoruz.

ERDOĞAN KONUŞTU DOLAR SERT DÜŞTÜ BORSA REKOR KIRDI

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 'ekonomideki yeni dönem' açıklamaları sonrası borsa günü 1.279 puandan kapattı ve rekor kırdı. Dolar da yüzde 4'e yakın değer kaybederek 7.8317 seviyesine kadar geriledi. Türkiye'nin risk primi de 450 seviyelerinden 400'e kadar düştü.

CUMHURBAŞKANI Recep Tayyip Erdoğan'ın, partisinin TBMM Grup Toplantısı'nda yaptığı 'ekonomideki yeni dönem' açıklamaları sonrası Türk Lirası varlıklara talep hızla arttı. Döviz kurları gerilerken uluslararası piyasada Türkiye'nin risk primi (CDS) 450 seviyelerinden 400'e kadar düştü. Son iki gündür düşüş ağırlıklı dalgalı bir seyir izleyen dolar kuru dün bir ara 8.20 TL'nin üzerinden işlem gördü. Erdoğan'ın ekonomiye yönelik açıklamalarıyla başlayan düşüşle birlikte dolar bir ara yüzde 4'e yakın değer kaybederek 7.8317 TL'ye kadar geriledi.

Euro da yüzde 4'ün üzerinde değer kaybıyla bir ara 9.2084 TL seviyelerini gördü. Dolar kuru kapanışı 7.84 TL seviyesinde gerçekleşirken euro ise günü 9.24 TL'den kapattı. Dövizdeki sert düşüşe paralel gerileyen gram altın da yüzde 4.29'lük değer kaybıyla 469 liraya indi.

BORSADAN 4 REKOR

Borsa İstanbul'da BIST 100 Endeksi, günü yüzde 2.91 değer kazancıyla 1.279 puandan tamamlayarak tüm zamanların en yüksek kapanışını gerçekleştirdi. BIST 100 gün içinde 1.284 puanla da tarihi zirveyi gördü. BIST 100 endeksi,

önceki kapanışa göre 36.21 puan artarken, toplam işlem hacmi 52.5 milyar lira ile rekor seviyeye ulaştı. BIST TUM de günü 1452 puandan tamamlayarak rekor kırdı. Pay piyasası işlem hacmi de 61 milyar 267 milyon 798 bin 993

TL'ye ulaştı. Bankacılık endeksi yüzde 8.88 ve holding endeksi yüzde 3.21 değer kazandı. Sektör endeksleri arasında en fazla kazandıran bankacılık, en çok kaybettiren ise yüzde 2.44 ile spor oldu.

İŞ DÜNYASINDAN TAM DESTEK

CUMHURBAŞKANI Erdoğan'ın ekonomide yeni dönemde ilişkin yaptığı açıklamalar, iş dünyası tarafından da memnuniyetle karşılandı. İş dünyasının önde gelen temsilcileri, Erdoğan'ın AK Parti TBMM Grup Toplantısı'nda, ekonomide yeni döneme ilişkin açıklamalarını değerlendirdi.

KISA VADEDEN ORTA VADEYE

İSTANBUL Ticaret Odası Başkanı Sekib Avdagic, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın verdiği

net mesajların, Türkiye'nin pandemi sonrası önüne çıkacak fırsatları kaçırmayacağına olan inançlarını güçlendirdiğini bildirdi. Avdagic, şunları kaydetti: "Cumhurbaşkanımızın verdiği mesajlar, Türkiye ekonomisine ilişkin hem yurtdışında hem yurtdiçinde bakışın 'kısa vadeden, orta vadeye kaymasının' da teminatı oldu. Yatırım ortamının iyileştirilmesi, reformların devam edeceği vurgusu, enflasyonla mücadeleyle ilişkin verdiği mesajlar, ekonomide beklenen atılımı köşe taşlarını oluşturacaktır."

AÇIKLAMALAR UMUT VERİCİ

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçıvan, açıklamaanın umut verici olduğunu belirterek, şunları söyledi: "Merkez Bankamız, ülkemizin, itiban en

yüksek hassasiyetle korunması gereken kurumudur ve bu gerçek asla unutulmamalıdır. Çünkü ülke ekonomimizin finansal istikrar ve finansal kredibilitenin uzun vadeli korunmasında Merkez Bankası'nın güçlü duruşu her zaman çok önemlidir. Merkez Bankası Başkan'ının eli güçlü olmalıdır. Son dönemlerde ne yazık ki bu konuda yıpratılmış olan yönetim anlayışının, yeni başkanın görev döneminde tekrar bağımsızlığın ön plana alınarak, güçlendirileceğini ve ihtiyacımız olan güçlü Merkez Bankası yönetim anlayışına dönüştürülmesini ümit ediyoruz."

TÜRK LİRASINA GÜVEN ARTACAK

DIS Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak da Erdoğan'ın ekonomide yeni

döneme ilişkin açıklamalarını desteklediklerini bildirdi. Olpak, şunları kaydetti: "Amacımız, önümüzdeki süreçte finansal piyasalarda risklerin gerilediği, öngörülebilirliğin yükseldiği ve piyasa ile iletişimin kuvvetleneceği yeni bir döneme girmek. Koronavirüs, dünya ekonomisini ve küresel ticareti etkilediği gibi Türkiye'de de bir hayli zorlu bir süreç yaşattı. Ancak yakın dönemde finansal piyasalardaki istikrar ortamımız ile bu yaralan güçlü bir şekilde sararak yolumuza devam edeceğimize inanıyoruz. Bu bağlamda, atılacak yeni adımlarla birlikte Türk lirasına olan güvenin de hızla artacağını düşünüyoruz."

TÜRKİYE YATIRIMDA GÜVENİLİR LİMAN

TÜRKİYE İhracatçılar Birliği (TİM) Başkanı İsmail Gülle, açıklamaanın ihracat

ailesi olarak büyük bir memnuniyetle karşıladıklarını belirtti. Gülle sözlerini şöyle sürdürdü: "Özellikle Cumhurbaşkanımızın düşük risk ve istikrar vurgusu, yatırımlar ve üretim açısından çok daha verimli bir döneme geçiş yapacağımızı ortaya koyuyor. Ayrıca, Cumhurbaşkanımızın açıklamalarındaki serbest piyasanın korunacağına yönelik yapılan vurgu, ülkemizin gerek yatırımlarda gerekse tedarikte güvenilir bir liman olduğunu gözler önüne seriyor."

V TİPİ TOPARLANMA HIZLANACAK

MÜSTAKİL Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Abdurrahman Kaan,

şunları kaydetti: "Ülkemizin bu dönemde oldukça hızlı bir şekilde toparlandığına şahit olduk. Bu bağlamda MÜSİAD olarak Cumhurbaşkanımız Tayyip Erdoğan tarafından ilan edilen istikrar, büyüme ve istihdam odaklı seferberlik çağrısıyla birlikte, ekonomimizde gözlenen V tipi toparlanmanın hızlanacağına inanıyoruz. Cumhurbaşkanımızın önderliğinde ve ekonomi yönetiminizin destekleriyle

atacağımız adımlarla bilgi, insan ve mal hareketliliğinin yeniden canlanacağını ve bilhassa salgın sonrası dönemde salgın öncesine göre çok daha iyi bir konumda olacağımızı düşünüyoruz."

TÜRKİYE'NİN POTANSİYELİ YÜKSEK

ANADOLU Asırları İşadamları Derneği (ASKON) Genel Başkanı Orhan Aydın, Türkiye'nin

ekonomik potansiyelinin yüksek olduğunu vurgulayarak, sözlerini şöyle sürdürdü: "Önümüzdeki dönemde makroekonomik istikrarı güçlendirip, yatırım için güven ortamının sağlanması ve bununla birlikte piyasaların rahatlatılacak mikro reformlarla odaklanılması ile 2023 hedeflerine koşarak ilerleyen bir Türkiye'yi görmüş olacağız."

EKONOMİNİN AŞISI OLACAK

İSTANBUL Ticaret Borsası (İSTİB) Başkanı Ali Kopuz da aşı haberlerinin ardından yapılan açıklamaların, iş dünyasının umutlarını artırdığını belirterek "Cumhurbaşkanımızın açıklamaanın ekonomik sorunların bir nevi aşısı olacaktır. Zaten piyasamız olumlu tepkisi bunu hemen gösterdi. Açıklamalara katılıyoruz ve hedeflerine ulaşmak için iş dünyası olarak her zaman olduğu gibi yanında olacağımızı belirtmek istiyorum" dedi.

ISO Türkiye İmalat PMI Ekim 2020 Raporu ve Türkiye Sektörel PMI Raporu Açıklandı

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) ekimde 53,9'a yükselerek sektörün performansında güçlü bir iyileşmeye işaret etti. Covid-19 salgını kaynaklı daralmanın ardından Türk imalat sektörü böylece üst üste beş ay büyüme gösterdi. Üretim hacimleri yükseldi ve büyüme Eylül ayına göre hız kazandı. İstihdamda belirgin artış devam etti, istihdam yaratma hızı Şubat 2018'den beri en yüksek düzeye ulaştı.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI ekim verilerine göre de anket kapsamında takip edilen 10 sektör içinde en güçlü büyüme yine ana metal sanayi ile kimyasal, plastik ve kauçuk sektörlerinde kaydedildi. Üretim ve istihdamdaki en yüksek oranlı artış ana metal sanayi sektöründe gerçekleşirken, kimyasal, plastik ve kauçuk sektörü ise yeni siparişlerdeki büyümenin başını çekti. Gıda ürünleri ile giyim ve deri ürünleri sektörlerinde faaliyet koşulları zayıfladı.

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Ekim 2020 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, Eylülde 52,8 olarak ölçülen

İSTANBUL SANAYİ ODASI

PMI ekimde 53,9'a yükseldi ve sektörün performansında güçlü bir iyileşmeye işaret etti. Koronavirüs (Covid-19) salgınından kaynaklı daralmanın ardından Türk imalat sektörü böylece üst üste beş ay büyüme gerçekleştirdi.

Yeni siparişlerde artış trendi beş ay geride bırakırken, imalatçılar müşteri talebinin iyileşmeye devam ettiğini belirtti. Yeni ihracat siparişlerinde de artış kaydedildi. Böylece firmalar üretim hacimlerini ekim ayında da yükseltti ve büyüme Eylül ayına göre hız kazandı. Üretimde ve müşterilere yapılan ürün teslimatlarındaki artışa bağlı olarak, birikmiş işler son üç ay boyunca azaldı.

İstihdamda devam eden belirgin artış, üretimdeki genişlemeyi destekledi. İstihdam yaratma hızının Şubat 2018'den beri en yüksek düzeye ulaşması dikkat çekti. İmalatçılar ekim ayında satın alma faaliyetlerini de artırdı; ancak girdilerin üretim süreçlerinde kullanılması ve malzeme temininde yaşanan zorluklar nedeniyle girdi stokları azaldı. Özellikle yurt dışından temin edilen girdilerde tedarik zinciri gecikmeleri daha fazla yaşandı. Genel olarak teslimat sürelerinde hızlandırma beri en yüksek artış kaydedildi. Türk lirasındaki zayıflık, ekim ayında

da hem girdi maliyetleri hem de nihai ürün fiyatlarında keskin artışlara yol açtı. Girdi maliyetleri son iki yıllık dönemin en belirgin artışını gösterirken nihai ürün fiyatlarındaki yükseliş de son 25 ayın en güçlü oranında gerçekleşti.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan IHS Markit Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi:

"Türk imalat sektöründe toparlanma, üretimde devam eden güçlü artışa bağlı olarak ekim ayında da sürdü. Firmaların üretimi desteklemek için istihdam artırmaya devam etmesi de toparlanmanın sürdürülebilirliğine ilişkin güvene işaret etti. IHS Markit, Covid-19 kaynaklı olarak yılın başlarında yaşanan sert düşüşe karşın, sanayi üretiminin 2020 yılı genelinde sadece yüzde 0,8 azalacağını öngörüyor. Bu olumlu görünüm, Türk lirasında devam eden zayıflık nedeniyle enflasyonist baskıların artmasına rağmen gerçekleşiyor."

Faaliyet koşulları iyileşen sektör sayısı sekize yükseldi

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI ekim verilerine göre, Türk imalat sanayinin farkli sektörlerinde yakın zamanda gözlenen eğilimler 2020 dördüncü çeyreğinin başında da büyük ölçüde devam etti. Faaliyet koşulları iyileşen sektör sayısı Eylülde yedi iken, ağaç ve kağıt ürünleri sektörünün büyüme bölgesine geri dönmesiyle ekim ayında sekize yükseldi. Anket kapsamında

takip edilen 10 sektör içerisinde en güçlü büyüme yine ana metal sanayi ile kimyasal, plastik ve kauçuk sektörlerinde kaydedildi. Üretim ve istihdamdaki en yüksek oranlı artış ana metal sanayi sektöründe gerçekleşirken kimyasal, plastik ve kauçuk sektörü ise yeni siparişlerdeki büyümenin başını çekti. Ekim ayında faaliyet koşulları zayıflayan iki sektör, gıda ürünleri ile giyim ve deri ürünleri sektörleri oldu. Mevcut daralma eğilimi gıda ürünlerinde ikinci, giyim ve deri ürünleri sektöründe sekizinci aya ulaştı. Bu iki sektör, aynı zamanda üretimin de dönüşüm gösterdiği alanlar oldu.

Öte yandan, koronavirüs salgını kaynaklı daralmanın ardından toparlanma süreci devam ederken, 10 sektörün beşi Eylül ayına göre daha güçlü üretim artışı gerçekleştirdi. Yurt dışından alınan yeni siparişlerdeki güçlü iyileşmenin yansımaları olarak, toplam yeni siparişlerde genele yaygın artışlar gerçekleşti. Takip edilen on sektör içerisinde yeni ihracat siparişleri artan sektör sayısı Eylülde dört iken, ekimde sekize yükseldi.

İmalat sanayi işgücü piyasasında olumlu gelişmeler söz konusu oldu. 2017 yılı sonundan beri ilk kez tüm sektörler istihdam artışı sağladı. Türk lirasındaki değer kaybının devam etmesi, Ekim ayında fiyatlar üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturmaya devam etti. Nihai ürün fiyatlarında da benzer bir tablo izlendi ve sekiz sektörde enflasyon ivme kazandı. Covid-19 ve malzeme yetersizlikleri nedeniyle, tedarik zincirindeki aksamlarda düzelleme belirtisi gözlenmedi.

Piyasalar coştı

Erdoğan'ın ekonomi mesajları sonrası döviz ve altın çöktü, borsa rekor kırdı

» "Büyüme, istihdam odaklı yeni bir seferberlik başlatıyoruz" diyen Cumhurbaşkanı, TL'ye güven mesajı verdi. 8,52'yi gören dolar, 7,90'a indi. 539 liraya çıkan altının gramı 470'e geriledi. Coşan Borsa, 1.300 puanla tarihi rekor kırdı. **4'TE**

DOLAR VE ALTIN ÇÖKTÜ, BORSA TARİHİ REKORDA

Erdoğan konuştu piyasalar coştı

"YENİ bir istikrar, büyüme, istihdam odaklı seferberlik başlatıyoruz" diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan enflasyon ve işsizliğin düşürüleceğini, ülkeye gelecek yatırımcı için bütün imkânları kullanacaklarını söyledi...

VATANDAŞLARA TL'ye güvenmeleri çağrısında bulunan Erdoğan ekonomi politikasının 'istikrar' üzerine kurulu olacağını belirterek "Faiz sebep, enflasyon neticedir. Bu engeli aşip enflasyonu tek haneye indireceğiz" dedi.

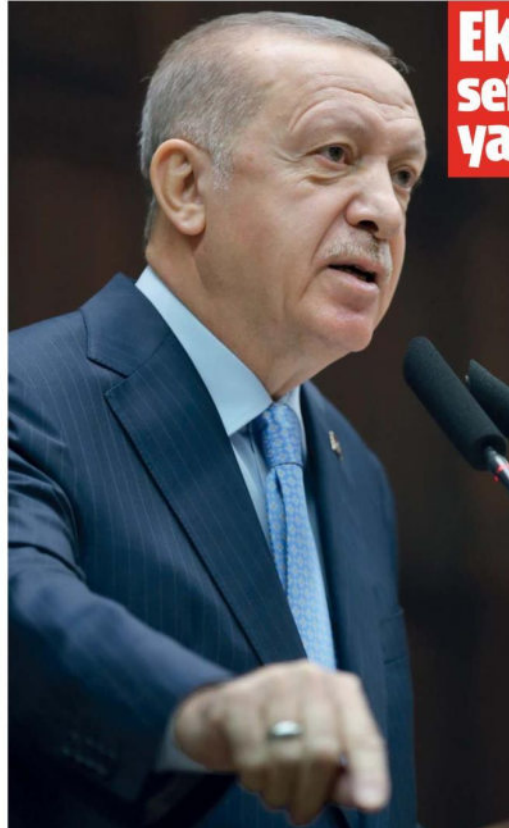
Koronavirüs salgınının zirve yaptığı bir dönemde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'dan gelen ekonomi için yeni bir seferberlik müjdesi, piyasalara büyük bir moral oldu. Geçtiğimiz hafta rekorlar kıran döviz kurları ile risk dönemlerinde öne çıkan altın hızla değer kaybetti, ekonomide bahan simgeleyen hisse senedi piyasasında ise gün içinde peş peşe tarihi rekorlar kırıldı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, dün partisinin grup toplantısında ilk olarak yeni bir istikrar, büyüme ve istihdam odaklı seferberlik başlatılacağını müjdelendi. Ardından yabancı yatırımcıya destek açıklaması geldi. TL'ye güvenin artması için yaptığı çağrı, enflasyon ve işsizlik oranlarının düşürüleceğine dair teminat, ekonomi politikasının "istikrar" üzerine kurulu olacağını açıklaması, cari açığa yol açmayacak yol izleneceğinin vurgulanması ve hızla büyüyen ekonomi için bütün adımların kararlılıkla atılacağını açıklaması üzerine piyasalarda coşku başladı. Cumhurbaşkanı'nun vatandaşlardan tercihlerini Türk lirasından yana kullanmalarını istemesi üzerine dövizde satışlar hızlandı. Erdoğan "Biz kendi paramıza sahip çıkmazsak başkasından aynı hassasiyeti bekleyemeyiz" vurgusu yaptı. Hazine ve Maliye Bakanı ile Merkez Bankası Başkanı'nun atacağı her adımda yanlarında olacağı mesajı veren Cumhurbaşkanı Erdoğan Naci Ağbal'ın Merkez Bankası Başkanlığına, Lütfi Elvan'ın da Hazine ve Maliye Bakanlığına tayin edilmesinden sonra doların ve altının gerileyip Borsa'nın hızla yükselmesine dikkat çekti.

İŞ DÜNYASI MEMNUN

TL'ye güven artar V tipi toparlanırsınız

■ İş dünyası, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamalarını büyük bir memnuniyetle karşıladı. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı İsmail Güle, Cumhurbaşkanı'nun serbest piyasanın korunacağına yönelik vurgusunun, Türkiye'nin gerek yatırımlar gerekse tedarikte güvenli liman olduğunu gösterdiğini söyledi. İTO Başkanı Şekib Avdağ'ın mesajların Türkiye'ye bakışın kısa vadede orta vadede kaydedildiğini gösterdiğini söylerken, DEİK Başkanı Nail Olpak "Yakın dönemde yararlanılabilecek güçlü şekilde sanayiye devam edeceğiz" ifadesini kullandı. İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçivan "Yeni döneme ilişkin veriler umut verici" derken, MÜSİAD Başkanı Abdurrahman Kaan da "Cumhurbaşkanımızın ilan ettiği istikrar, büyüme ve istihdam odaklı seferberlik çağrısıyla birlikte ekonomimizde gözlenen V tipi toparlanma hızlanacaktır" diye konuştu.

Ekonomik seferberliğin yapı taşları

Cumhurbaşkanı Erdoğan, salgın sonrası süreçte Türkiye'yi öne çıkaracak yatırım programı hazırlanması bilhassa önem verdiklerini, bütün bakanlıklar ve iş insanlarıyla birlikte Türkiye'ye yeni bir ekonomik sıçrama yaptırmak için çalışmalarını söyledi. Erdoğan bunu "Ekonomisi güçlü olmayan bir ülkenin, diğer alanlardaki kazanımlarını koruyamayacağına bilinciyle, yeni bir istikrar, büyüme ve istihdam odaklı seferberlik başlatıyoruz" dedi. İşte bu seferberliğin yapı taşları:

ENFLASYON: Sürdürülebilir güçlü büyüme ve istihdam artışının yolu fiyat istikrarından, bir başka ifadeyle enflasyonun kontrol altında tutulmasından geçiyor. Enflasyonu daha da aşağı çekeceğiz. Faizlerin en azından enflasyon seviyesinde tutulma mecburiyeti bu konudaki mücadeleyi zora sokuyor. Faiz sebep, enflasyon neticedir. Buradaki engeli aşarak enflasyonu aşağı çekeceğiz. Hazine ve Maliye Bakanımızın bu çerçevede atacakları her adımda yanlarında olduğumu özellikle belirtmek istiyorum.

YATIRIM MERKEZİ: Türkiye, yerli ve uluslararası yatırımcı nezdinde riski az, güveni yüksek, kazanç tatminkâr bir cazibe merkezi haline getirilecek.

İSTIKRAR: Ekonomi politikaların fiyat istikrarı, finansal istikrar ve makroekonomik istikrar üzerine oluşturulacak.

BÜYÜME-İSTİHDAM: Büyüme ve istihdamın sağlığı, sürdürülebilir ve güçlü şekilde sürmesi temin edilecek. Yurt içi tasarruflar ve doğrudan yatırımla finanse edilen bir büyüme ve istihdam yapısı oluşturulacak.

GÜVEN: Ekonomi politikalarında güven ve kredibilite kazanımına daha fazla odaklanıp ülke risk primi düşürülecek.

Dolar 8 TL'nin altına düştü

■ Cumhurbaşkanı'nın ekonomide seferberlik çağrısı, büyüme ve istihdam hedefli program hedefi, rekorlar kıran döviz ve altın çökertti. Geçtiğimiz hafta 8,52 TL'yi geçen dolar 7,87 TL'ye kadar düşerken, 539 liraya geçen gram altın ise 472 liradan, çeyrek altın ise 765 liradan kapandı. Borsa ise güne tarihi rekorla başladı ve geldiği her seviye yeni rekor oldu. BIST 100 Endeksi günü 1279 puanından tamamlarken, uzun süredir yerinde sayan banka hisseleri ile birçok hissede 'tavan' fiyatlar görüldü. Son 3 işlem gününde yüzde 10 civarında prim görülen Borsa'nın ve piyasaların ekonomide hedeflere dair yeni kararlarla yön bulması bekleniyor.

Acı da olsa doğru reçete uygularız

■ Dünyanın en güçlü ve zengin ülkelerinin dahi bir sonbahar yaprağı gibi savrulduğu bu dönemde Türkiye'nin maslahata uygun tedbirlerle yola devam etmesinin gayet tabii olduğunu dile getiren Cumhurbaşkanı "Bunun için, yaşadığımız kritik dönemün ruhuna uygun şekilde, gerekirse devlet ve millet olarak fedakârlık yapmaktan, acı da olsa doğru reçeteleri uygulamaktan kaçınmayacağız" teminatını verdi. Erdoğan, "Amacımız dünyanın tarihi bir değişim sürecinden geçtiği şu dönemde Türkiye'yi hedefleri doğrultusunda büyütme, geliştirmek, kalkındırmak" ifadesini kullandı.

Yatırımcıya her türlü desteği vereceğiz

■ Önümüzdeki dönemde ekonomi politikalarında güven ve kredibilite kazanımına daha fazla odaklanıp ülke risk primini düşüreceğiz. Türk ekonomisine ve TL'ye güvenen yerli ve uluslararası yatırımcıların kazanımını kendi kazanımımız görebek, yatırımlara her türlü desteği vereceğiz. Yatırım yapıldığında en yüksek ve güvenli kazanç sağlanacak ülkelerin başında Türkiye gelecek. Bunu bütün dünyaya göstereceğiz.

İki ayda iki adet dev hastane

■ İki ayda biri eski Yeşilköy Havalimanı yanında bir diğeri de Sancaktepe'de 1.006 odalı hastaneler inşa ettiklerini dile getiren Erdoğan "Cumhuriyet tarihinde bunun örneği var mı? Yok böyle bir şey. Dünyada var mı? Yok böyle bir şey. Bunları söyleyen sadece bin altıyüz odalı değil, bir de bunların içinde on sekizere ameliyathane ve tomografi, MR, ultrason vs. bütün bu donanımlar da bu hastanelerimizde var. Böyle bir adım atık. Niçin buraları tercih ettik? Öbür ya, yurt dışından gelecek hastalar Yeşilköy Havalimanına insan, hemen oradan üç beş dakikada hastaneye ulaşsın. Diyoruz ya sağlık turizminde de bir adım atacağız. İşte buram adımlarını da böylece atmış olduk. Başta Sağlık Bakanı olmak üzere yüklenici firmaları, bütün emeği geçireli tebrük ediyorum, kutluyorum" dedi.

TL VARLIKLARA talep hızla arttı

Başkan ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, partisinin TBMM Grup Toplantısı'nda yaptığı "ekonomideki yeni dönem" açıklamaları sonrası Türk lirası varlıklara olan talep hızla arttı. Türk lirası varlıklara artan talep ile uluslararası piyasada Türkiye'nin risk primi (CDS) 450 seviyelerinden 410'a kadar gerilerken, yurt içinde borsa yükseldi, döviz kurları ve altın fiyatı geriledi. Borsa İstanbul'da, günün ilk yarısında 1.258 puan seviyesine çıkan BIST 100 endeksi, Erdoğan'ın açıklamalarının ardından yükselişini hızlandırarak 1.284,62 puan ile tüm zamanların en yüksek seviyesini gördü. BIST 100 endeksi banka hisseleri öncülüğünde yükselirken, bankacılık endeksindeki artış yüzde 4'ü geçti. Dolar/TL, dün 8,20'nin üzeri-

Başkan Recep Tayyip Erdoğan'ın yaptığı 'ekonomideki yeni dönem' açıklamalarının ardından Türk Lirası varlıklar hızla değerlenirken, borsa rekor tazeledi, dolar ve altın sert düştü

ni test etse de açıklamaların ardından sert düşüşe geçti. Açıklamalar sonrası yaklaşık yüzde 3,37 değer kaybeden dolar/TL 8 liranın altına gerileyerek en düşük 7,8314'ü gördü. Avro/TL'de de düşüş sürerken, yüzde 3,65 değer kaybıyla 9,2826'dan alıcı buldu. Dolar kurundaki sert düşüşe paralel gerileyen gram altın da yüzde 4,35'lik değer kaybıyla 475,9 liraya indi.

YENİ FIRSATLAR SUNUYOR

Başkan Erdoğan'ın AK Parti TBMM Grup Toplantısı'nda ekonomiye ilişkin açıklamaları ve yeni ekonomi politikasını içeren mesajları uluslararası yatırımcılar için fırsatlar sunuyor.

Yatırımcılar için fırsatlar sunuyor.

Başkan Erdoğan, "Güven ve kredibilite kazanımına daha fazla odaklanacak, ülke risk primini düşüreceğiz" dedi. Buna göre, dünyanın siyasi ve ekonomik bakımdan tarihi bir değişim sürecinden geçtiği dönemde, Türkiye'yi belirlenen hedefler doğrultusunda büyütmek, geliştirmek ve kalkındırmak amaçlanıyor. Ekonomi politikaları, "fiyat istikrarı", "finansal istikrar" ve "makroekonomik istikrar" üzerinde oluşturuluyor. Bu doğrultuda TL'ye güvenen yerli ve uluslararası yatırımcılara destek verilecek. Enflasyon daha da aşağı çekilecek.

İŞ DÜNYASI MEMNUNİYETLE KARŞILADI

BAŞKAN Erdoğan'ın ekonomide yeni döneme ilişkin yaptığı açıklamalar, iş dünyası tarafından memnuniyetle karşılandı. İstanbul Ticaret Odası Başkanı Şekib Avdağ, olumlu yönde beklentilerin arttığını belirterek, **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Başkanı **Erdal Bahçivan**, Erdoğan'ın açıklamalarının umut verici olduğunu söyledi. Dış Eko-

nomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak da Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ekonomide yeni döneme ilişkin açıklamalarını desteklediklerini bildirdi. Müstakil **Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD)** Genel Başkanı Abdurrahman Kaan ise "Ekonomimizde gözlenen V tipi toparlanmanın hızlanacağına inanıyoruz" ifadelerini kullandı.

Ekonomi yönetimindeki değişikliklerle birlikte faiz lobisi yeniden sahneye çıktı. Yeni Merkez Bankası Başkanı Naci Ağbal üzerinde baskı kurmaya başlayan lobi, bu ay yapılacak Para Politikası Kurulu toplantısında yüksek bir faiz artışı olacağını dillendirmeye başladı.

İbrahim Acar

FAİZ LOBİSİ BASTIRIYOR

HAKSIZ KAZANÇ ELDE ETTİLER

■ Lobiler, Ağustos 2018'deki kur saldırısının ardından olduğu gibi Merkez Bankası'nın faizleri arttırmasını istiyor. Bunun için de TL'nin dolar ve avro gibi rezerve para birimleri karşısında değer kaybetmesini faizlerin yükseltilmemesine bağlıyor. Yıllardır bu tezi Türkiye'ye dayatan lobi, yüksek faiz ortamında yüksek miktarda haksız kazanç elde etti.

FAİZLER DÜŞÜNCE ÜRETİM ARTIYOR

■ Bunun aksine faizlerin düşük olduğu dönemlerde Türkiye'de kaynaklar yatırımda değerlendiriliyor. Bu da beraberinde bol üretim ve daha fazla ihracatı getiriyor. Üretimin artmasıyla birlikte enflasyon da aşağı çekiliyor. Faizlerin yüksek tutulduğu dönemlerde ise bankalar piyasaya kaynak sağlamak yerine topladıkları paraları faizde değerlendirme yoluna gidiyor. o 6

Dolarda düşüş sürüyor

■ Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ekonomiye dönük mesajlarından sonra dolar ve altında büyük düşüş yaşandı. Dolar 8,10 liradan 7,83'e kadar düştü. Böylece dolanın son 3 gündeki kaybı yüzde 10'u buldu.

BİST'te rekor

■ Borsa İstanbul, Genel Müdür Hakan Atilla'nın istifa ettiği yalanlarına rağmen yükselişini dün sürdürdü ve 1.279 puan ile yeni bir zirveye ulaştı. MESUDE DEMİRHAN

Faiz lobisi bastırıyor

Ekonomi yönetimindeki değişikliklerle birlikte faiz lobisi yeniden sahneye çıktı. Yeni Merkez Bankası Başkanı AĞbal üzerinde baskı kurmaya başlayan lobi, bu ayki Para Politikası Kurulu toplantısında yüksek bir faiz artışı olacağını seslendirmeye başladı.

DOLARIN DURACAĞI YER NERESİ?

■ Geriye dönük bakıldığında, Faiz lobisinin Türkiye'de faiz ile kurları birbirine karşı tehdit aracı olarak kullandığı görülmüyor. "Faizi arttırmazsanız kurlar yükselir ve TL zayıflar" tehdidini her fırsatta dile getiren lobinin sözcüleri, Merkez Bankası Başkanı Naci AĞbal'ın başkanlık edeceği ilk Para Politikası Kurulu toplantısında büyük bir faiz artışı yapılacağını dillendirmeye başladı. Murat Uysal'ın 15 aylık Merkez Başkanlığı döneminde faizleri yüzde 24'ten yüzde 8,25'e kadar çekmesi üzerine iyice köşeye sıkışan lobi, son aylarda kurları yeniden speküle ederek istediğini almaya çalıştı. Doları 8,5 TL, avroyu ise 10,1 TL'ye kadar tırmandıran spekülasyonlar, bu seviyeleri bile yeterli görmüyor. Doların ve avronun nerede duracağı bilinmezken, faiz lobisi daha yüksek seviyeleri tehdit unsuru olarak spekülasyonlar aracılığıyla yaymaya çalışıyor. İş dünyası, kurdaki rekabetçi seviyenin ne olması gerektiğine faiz lobisinin değil tam aksine Merkez Bankası'nın karar vermesini istiyor.

ERDOĞAN KONUŞTU TÜRK LİRASI GÜÇLENDİ

■ Dolardeki kayıp üç günde yüzde 10'u buldu. Haftaya düşükle başlayan dolar ve avrodaki kayıp Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın açıklamalarıyla büyüdü. Türk Lirası'nın dolar ve avro karşısındaki günlük kazancı yüzde 3'ü aştı. Dolar/TL 8,10'dan

7,83'e, Avro/TL seviyesi ise 9,42'den 9,21'e kadar geriledi. Erdoğan'ın konuşmasıyla artan güçlü TL algısı, borsanın yükselmesini ve altın fiyatlarının bir adım daha geri çekilmesini de sağladı. Borsa İstanbul BIST 100 endeksi bir önceki günü 1.243 puanla kapatarak

tüm zamanlardaki en yüksek kapanışını gerçekleştirmişti. Dün de tırmansın gün boyunca sürdürerek sürekli rekor tazeleyen BIST 100 Endeksi günü yüzde 3 yükselişle 1.280 seviyesinden tamamlandı. Bu seviye Borsa İstanbul için tüm zamanların en yüksek kapanışı oldu.

FAİZ %24'TEN GERİ DÖNDÜ

TARİH	POLİTİKA FAİZİ
19.12.2012	5,50
17.04.2013	5,00
17.05.2013	4,50
29.01.2014	10,00
23.05.2014	9,50
25.06.2014	8,75
18.07.2014	8,25
21.01.2015	7,75
25.02.2015	7,50
25.11.2016	8,00
01.06.2018	16,50
08.06.2018	17,75
14.09.2018	24,00
26.07.2019	19,75
13.09.2019	16,50
25.10.2019	14,00
13.12.2019	12,00
17.01.2020	11,25
20.02.2020	10,75
18.03.2020	9,75
23.04.2020	8,75
22.05.2020	8,25
25.09.2020	10,25

İbrahim Acar
Ekonomi yönetimini dolar-faiz-enflasyon üçgeninde kısaca almaya çalışan faiz lobisi, ekonomi yönetimindeki değişikliklerle birlikte yeniden sahneye çıktı. Milletten vergilerinden oluşan hazine gelirlerine sürekli göz diken lobi, yeni Merkez Bankası Başkanı Naci AĞbal üzerinde baskı kurmaya başladı. Lobi, bu ayki Para Politikası Kurulu toplantısında yüksek bir faiz artışı olacağını iddia ediyor. Ağustos 2018'deki kur saldırsının ardından olduğu gibi Merkez Bankası'nın faizleri arttırmasını isteyen çevreler, Merkez Bankası Başkanı ve ardından da Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın değişmesiyle faiz artışı beklentilerini açıkça dile getirmesi dikkat çekiyor.

KALKINMANIN DÜŞMANI FAİZ

Faiz lobisi; TL'nin dolar ve avro gibi rezerv para birimleri karşısında değer kaybetmesini faizlerin yükseltilmesine bağlıyor. Yıllardır bu tezi Türkiye'ye dayatan lobi, yüksek faiz ortamında yüksek miktarda haksız kazanç elde etti. Mayıs 2013'te faizleri yüzde 4,5'e kadar düşürmeyi başaran Türkiye, gezi olaylarıyla durdurulmaya ve ekonomisi çöktürülmeye çalışıldı. Ardından FETÖ üzerinden hükümeti düşürmeye çalışan faiz lobisi, 15 Temmuz darbe girişimiyle Türkiye'ye diz çöktürmeye girişti ancak başarılı olamadı.

Naci AĞbal

DÜŞÜK FAİZLE ÇOK ÜRETİM

Faizlerin düşük olduğu dönemlerde Türkiye'de kaynaklar, bankalarda tutulmak yerine yatırıma ve üretimde değerlendiriliyor. Bu da beraberinde bol üretim ve daha fazla ihracatı getiriyor. Üretimin artmasıyla birlikte enflasyon da aşağı çekiliyor. Faizlerin yüksek tutulduğu dönemlerde ise bankalar piyasaya kaynak sağlamak yerine topladıkları paraları faizde değerlendirmeye yoluna gidiyor. Bu da üretimi baltaladığı gibi, yüksek ithalata ve büyük cari açığa yol açıyor.

EKONOMİDE YENİ DÖNEM

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, faizci cephenin aksini söylüyor. "Faiz sebep enflasyon neticedir" diyor Erdoğan, bu tezi dün de dile getirdi. AK Parti grup toplantısında konuşan Erdoğan, "Unutmayın faiz sebep, enflasyon neticedir. Biz bunu aşağıcağız. Hedeflerimize ulaşmakta kararlıyız. Vatandaşımızın satın alma gücünü korumak, gelir dağılımını daha da iyileştirmek buna bağlıdır ve bunu başacağız. Bakanımız ve Merkez Bankası yeni başkanın hedeflemesi temel amaçlarımıza uygun şekilde istikrarlı, şeffaf, öngörülebilir bir seviyeye getireceklerine inanıyorum" dedi.

İŞ DÜNYASI MEMNUN

MÜSİAD Genel Başkanı Abdurrahman Kaan: Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan tarafından ilan edilmiş istikrar, büyüme ve istihdam odaklı seferberlik çağrısıyla birlikte, ekonomimizde gözlenen V tipi toparlanmanın hızlanacağına inanıyoruz."

İTÖ Başkanı Şekib Avdagic: "Cumhurbaşkanımızın verdiği mesajlar, Türkiye ekonomisine ilişkin hem yurt dışında hem yurt içinde bakışın 'kisa vadeden, orta vadeye kaymasının' da teminatı oldu.

İSO Başkanı Erdal Babuşcu: Cumhurbaşkanımız Erdoğan'ın AK Parti Grup Toplantısı'nda ekonomide yeni döneme ilişkin yaptığı açıklamalar umut verici.

TİM Başkanı İsmail Güllü: Cumhurbaşkanımızın açıklamalarındaki serbest piyasanın korunacağına yönelik yapılan vurgu, ülkemizin gerek yatırımlarda gerekse tedarikte güvenilir bir liman olduğunu gözler önüne seriyor.

DEİK Başkanı Nail Olpak: Yakın dönemde finansal piyasalardaki istikrar ortamımız ile yaraları güçlü bir şekilde sararak yolumuza devam edeceğimize inanıyoruz. Bu bağlamda, atılacak yeni adımlarla birlikte Türk lirasına olan güvenin de hızla artacağını düşünüyoruz.